

גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא קסה.

עין משפט נר מצוה

לג א ב מיי פכ"ז מהל'
אסורין מהל' היל' יע:
לד א מיי פ"ט מהל'
גיטותין לה גל סגמ
פ"ט ט"ש ט"ש א"ש פ"י
קמא ספיק מנ:
לה ד מיי פ"ד מהל' עדות
הלה ה ט"ש ט"ש ח"מ
ס"י ל פ"ק :

רבינו גרשום

מספרי לה"ד הן: אבק
לשון הרע, ולא ממש, רוב
ענות הן בגול, שמכובין:
במשל ומתן ומשקין:
הכח כמנהג המדינה, שאם
הוגרין לעשות פשוט ועשאו
מקושר פסול או מקושר
ועשאו פשוט פסול, מדקתי
רשבי"ג אומר הכל כמנהג
המדינה מכלל דת"ק לית
ליה מנהג המדינה, (א)
מקושר פשוט שכתבו עירי
מאחריו ומקושר שכתבו
עירי מחובו שיהיו פסולין
אלא כל אחד צריך להיות
התקוהו, כך ס"ל דבכל
מקום צריך להלך אחר
מקוה ואם שניה פסול:
אמר רב אשי, רדאי
המדינה כבירה ליה הכל
כמנהג המדינה ובאתרי
גיהוני פשוט ואמר ליה
לסופר עבד למלוה פשוט
כ"י קפידא הוא ופסול
הוא דרביי הכל והו
מכלול על פה דאינו טורף
בו לקוחות: ת"ק סבר,
א"ע"ג דגיהוני הווא אתרא
כחריהו ו"ה האי א'
האי ואמר ליה עבד ליה
מקושר ועבד ליה מקושר
פסול הווא שאינו רוצה
שישנה וכשישנה פסול,
זמר סבר רשבי"ג כיון
דגיהוני כחריהו מראה
מקום הווא לו דהאי דקאמר
ליה לעשות פשוט לאו
משום דקאמר קאמר ליה
אלא הכי קאמר ליה עבד
ליה פשוט קסבר משום
לדיית ליה טירחא ואם
כבד ליה מקושר הכי
מכ"י דניחא ליה הואיל
דהיינו נמי מנהג המדינה:
אם הטעה להרבי הו' וז'
מקודשת, המקושר ואמר
ליה מנת שאני לוי
ונמצא כהן על מנת שאני
עני וקבלה עליה ונמצא
עשיר היינו טעית לשבח
הויר מקודשת היא משום
מראה מקום הווא לה דרין
דנמצאתה להתקשר לו בכל
דחו כל שכן דנמצאתה
לשבח: וקבלה במקום אתר
פסול, משום דלא שויא
שליח לקבלה אלא בהווא
מקום פלוני דקפידא הווא
דבהווא אתריא לא איכפת
ליה אם תתול דידעי דהיי
גרשה ודבונתא איתראת
לא ניהא לה להתבנות
לפני בית דין, ור' אליעזר
דמכשיר סבר דמראה מקום
הווא לו דמכסורא הווא
שימצאו לבעלה באותו
מקום פלוני אמרה ליה
במקום פלוני ואם מצאו
במקום אחר הכי נמי
דניחא לה: והואיל ובעלמא
שטר, דכל גט פשוט
בשני עדים כשר, הכא נמי,
במקושר בשני עדים כשר
קמ"ל דפסול, פשוט דבעד
על פה דמי: אמריי מכשר

באתרא דגיהני בפשוט וא"ל וי"ל עבד ל"י פשוט ועבד ל"ה
מקושר, משמע משום דל"ל עבד ל"י פשוט אכל ל"י
א"ל סתמא זיל עבד ל"י גיטא ועבד ל"ה מקושר כשר א"ע"ג דבאתרא
דגיהני בפשוט ובקדושין אמר א"ע"ג דלא אמר כי אס עבד ל"י גיטא
דכ"י איתא בגירסא התם באתרא
דגיהני בפשוט ועבד ל"ה מקושר א:
אמר אב"י לא נצרכא אלא בעד
אחד ב"ו, הכא משמע דוקא
אחד בכתב ואחד צעל פה הא שנים
בכתב כל אחד צפני עמנו מנטרפין
ואליבא דרבי יהושע בן קרחה וכמאן
דאמר (פסאדרין דף ל:): הלואה אחר
הלואה מנטרפין א' א"נ למאן דאמר לא
מנטרפין א' שני שטרות של עד
אחד כיון הוואה אחר הוואה
שמפרש צכל אחד ואחד מנה דלודי
לן זהאי שטרע אודי נמי קמי
פלניא מנטרפין דאי לא מנטרפין
נמי צכי האי גוונא לינקוט הא וכל
ישן אחד בכתב ואחד צעל פה ומיהו
ע"ל לדמות דעד אחד בכתב ועד אחד
צעל פה לא מייירי ככה"ג דהוה שייך
למיינקט ציה שניהם בכתב (א) וכיון
ששנים מעידים שראו שוה או שמעו
שהוה דכי האי גוונא הוה שייך
למיינקט שניהם [בכתב] אין מנטרפין
אס אינו מנטרף שם אלא מייירי כיון
שאותו בכתב מעיד על ההלואה
שראה אותה ושצעל פה מעיד שראה
שמסר (א) השטר הזה לו שהעד חתם
צו דצכי האי גוונא לא הוה מזי
למיינקט שניהם בכתב ולהכי (א) קשה
נמי לאמירי שהרי יש במסירת שטר
זה שני עדי מקירה שהעד (א) חתום
הוא כעד מסירה דמוכח שמסרו לו
מלוה שהוא לא היה חותם אלא צנזוי
של לוח (א) והעד שצעל פה מעיד שמסרו
לוה למלוה הלכך כשר אף על פי

שלא חתם עליו אלא עד אחד שהרי על מסירתו יש שני עדים וקמ"ל
כר"א אכל שניהם בכתב יחדיו פסולין לכ"ע שאין על כל שטר ושטר
אלא עד אחד וכברא הווא דלא אשכחן צשום מקום שטר צעד אחד לצד
שיעיל והכי משמע נמי מדחשיב עד אחד בכתב ועד אחד צעל פה
צוה אחר זה ואי הוה שניהם מעידין על ראיית המלוה או על שמיעת
הודאה אמאי לפי זהו לא אחר זה והלא יכולין להיות כאלה כיון
שכתב בשטר צפני פלוני ואי החתום פלוני צפני פלוני מעידים שראו
מנה ושצעל פה מעיד צפני פלוני וצפני פלוני החתום לוח פלוני פסולין (א)
ולפי מה שפירש' דעד אחד שצעל פה היינו שמעיד על מסירת
שטר שחתום צו העד אחי שפיר הא דצכי לקמן סתמא צעד אחד
בכתב ועד אחד צעל פה אי מנטרפי דמשמע סתמא צכל פ"י שלא
ראו שניהם כאלה שהלואה והמסירה לא היו כאלה שלא היה יכול למצוא
מעידין על ההלואה אלא כענין זה שאם מעידין כל אחד
על ראיית המלוה והודאה אין השטר מועיל כלל והוא לגמרי כמאן דלייתא
כיון שאין עד מעיד על מסירתו כדפרישית ומיהו קצת
קשה כי נראה שהעד החתום חשבו כעד שצעת מסירה שהו ידו ידוע
לנו שמסר לוח המלוה (א) ועי"ל דהאי דלא משכחי צירוף צעל אחד
בכתב ועד אחד צעל פה לא ית"ק דרבי יהושע בן קרחה היינו משום (א)
שראו ואז שמעו כאלה שראיית העד צעל פה היתה צשעת ראייה או
מסירה לפי שהרבה פעמים היתה צכל ראות המלוה כלל כדמתן (לקמן
דף קסו:): כותבין שטר ללוח א"ע"פ שאין מלוה עמו ומוקי לה אב"י (צ"מ ג.)
כמאן דאמר אפילו בשטר (א) [דלאן] אקנייתא דעדיי בחימותו וכן לו'
הלכך א"ע"פ שאינו מוכיח (א) השטר שלא ראה המלוה לא חשבינן ראייתו
כאלה שאין חשבו עד כדרייהו וזו מאחר שאין ראייתו ידוע לנו ע"י
השטר אלא עיקר עדותו אינה אלא (א) לצדה שזה השטר מסר לוח המלוה
להכי לא חשבינן עדותו כראיית המלוה אפילו אם ראה אותו וצירושלמי
(פרק ד כמסות) גרסין [זעירא צעין] עד אחד בכתב ועד צעל
פה מהו [שיצטרפו ועד אחד בכתב כלום הוא לכן] כריכא כשהיו שנים
מזו לקיים כתב ידו של ראשון ולא מזו לקיים כתב ידו של שני' (א)
מה

אחד פסול למה לי במתני' למיתני, ועד אחד על פה אפי' הכי פסול למיטרף
ביה לקוחות דמכלול (ב) נראה דל"ל מנהג המדינה בתמיה וכו' אלמא דגם
ס"ל פ"ק דכלל מקום וכו'.

אזכר לשון הרע. כגון דלמרי נורא צי פלניא צערתי (דף טו:): רוב
גזול רוב צני אדם שחודין על הגזול כעין גזל שמורין להמירא
במשא ובמתן לעבד איש מריוח הרלוו לו לחצירו: וס"ק ליה ליה
מנהגא דמדינה. בתמיה, אס רבן שמעון בן גמליאל צא לומר
שדיי פשוט ומקושר המפורשין לתנא
קמא אס שי מדינה שנהגו לשנות דינס
בענין אחר הכל כמנהג המדינה והלא
תנא קמא נמי מודה צהא: אמר
אב"י צאמרא דגיהני נו'. (א) אהא

לפרש אב"י צאמרא מנהג המדינה מלו
לפלוגי מנא קמא ורבן שמעון: קפידא.
ואס גט אשה פסול לגרש צו: מר
סבר קפידא, ואע"ג דמנהג המדינה
צין צפשוט צין במקושר כיון דאמר ליה
צפשוט קפידא הווא ויפסל המקושר
ורבן שמעון (א) סבר הכל כמנהג
המדינה כלומר מראה מקום הווא לו
שחס טורח לו לכתוב מקושר יכתוב
פשוט ומיהו אס יכתוב מקושר טפי
ניחא ליה שהרי מנהג המדינה צשניהם:
אס הטעה לשבח. בקדושין [ממ]: האומר
התקדשי לי צצירי של כסף ונמלא
של זהב אכל צשבח יחסין על מנת
שאני לוי והוא כהן לא אמר ר' שמעון
מקודשת דהא מליא היא למימר
מאקלא דרב מכריע לא צעירא [שם ממ].
הטעה לשבח היינו מראה מקום.
מתרצה צכל כסף ור"א צשל זהב.
ובמתקדשת על ידי שושה מוקמינן
לה חסם [ממ]: פסול שהיא אינה רוצה
להתצייש במקום אחר: ור"א מנשי.
דסבר מראה מקום הווא לו לטרוח
וללכת צשצילה עד אותו מקום ואס
יחפון ללכת יותר תצווא עליו צצרה:
אמר אב"י לא נצרכא. למיתני עד
אחד צפשוט פסול אלא היכא דקמסייע
ליה עד אחד צעל פה והוא מנא
לאשמעינן דלא סומכין אשטרע

לטרופ מלקוחות דשני עדים הכתובים בשטר הווא דמפקי ליה לקלא
ואינו אלא כמלוה על פה וטרפה מצני חרי כדן המלוה את חצירו
צעדים צלא שטר וגם הלוה יכול לומר פרעתי ולא יכול המלוה
לטעון ללוח היה לך לקרוע שטר צצדיי מיון שלא נעשה כמיון
חכמים לא חשבו הלוה ולא נזכר לשאלו למלוה: **אמימר אכשר**
צעד אחד בכתב. וכתב ידו מקוים ממקום אחר צעדים ועד
אחד נמי צעל פה מפקד על אותה מלוה, ונראה צעיני דלגמרי
מנשייר אפילו לטרופ מלקוחות כאליו נחתמו שני עדים דעד אחד
בשטר ועד אחד צעל פה מפקי ליה לקלא ונראים הדברים כן דתסם
מנשייר לגמרי משמע: אי הכי קשיא מסניפין, דפרכינן פשיטא:
ומשני

ראו שניהם כאלה שהלואה והמסירה לא היו כאלה שלא היה יכול למצוא
מעידין על ההלואה אלא כענין זה שאם מעידין כל אחד
על ראיית המלוה והודאה אין השטר מועיל כלל והוא לגמרי כמאן דלייתא
כיון שאין עד מעיד על מסירתו כדפרישית ומיהו קצת
קשה כי נראה שהעד החתום חשבו כעד שצעת מסירה שהו ידו ידוע
לנו שמסר לוח המלוה (א) ועי"ל דהאי דלא משכחי צירוף צעל אחד
בכתב ועד אחד צעל פה לא ית"ק דרבי יהושע בן קרחה היינו משום (א)
שראו ואז שמעו כאלה שראיית העד צעל פה היתה צשעת ראייה או
מסירה לפי שהרבה פעמים היתה צכל ראות המלוה כלל כדמתן (לקמן
דף קסו:): כותבין שטר ללוח א"ע"פ שאין מלוה עמו ומוקי לה אב"י (צ"מ ג.)
כמאן דאמר אפילו בשטר (א) [דלאן] אקנייתא דעדיי בחימותו וכן לו'
הלכך א"ע"פ שאינו מוכיח (א) השטר שלא ראה המלוה לא חשבינן ראייתו
כאלה שאין חשבו עד כדרייהו וזו מאחר שאין ראייתו ידוע לנו ע"י
השטר אלא עיקר עדותו אינה אלא (א) לצדה שזה השטר מסר לוח המלוה
להכי לא חשבינן עדותו כראיית המלוה אפילו אם ראה אותו וצירושלמי
(פרק ד כמסות) גרסין [זעירא צעין] עד אחד בכתב ועד צעל
פה מהו [שיצטרפו ועד אחד בכתב כלום הוא לכן] כריכא כשהיו שנים
מזו לקיים כתב ידו של ראשון ולא מזו לקיים כתב ידו של שני' (א)
מה

(א) רש"ל אב"י (א) קדושין
מ"ה, (א) נלפ"ל ור"י:
(ד) קדושין מ"ה: (א) ור"י
מ"ה נלפ"ל על: ד"ה וער
כצ"ל: (א) קדושין מ"ה: (א) ור"י
ס"ה, (א) ט"ל ור"י ור"י
דף ק"י: ור"י: (א) כ"ה שטר
וגי רש"ל נמי קשה, (א) רש"ל
ומיהו י"ל, (א) רש"ל:

הגהות הב"ח
(א) גמ' דגיהני בפשוט
וכי נהיני במקושר ור"י:
(ב) רשבי"ג ד"ה אמר אב"י
(א) אב"י אהא לרש"י
לוחי: (א) מ"ה נמי סבר ר"י
ורבן שמעון בן גמליאל
(א) ר"י ד"ה אמר
וכי אי נמי למ"ד לא
מנטרפין מ"מ שני שטרות
ככ"ג: דהוה שייך למיינקט
ציה שניהם בכתב ושטר
שטרות דלא מייירי כיון
ששניהם מעידים שראו
שניהם: (א) ב"ד א"ש
שפסל לו השטר הכי
שהעד:
(א) ב"ד א"ש
החתום הווא כעד מקירה
דמוכח שמסרו לו לוח
למלוה שהוא לא היה
חותם: (א) ב"ד א"ש
משום דבשטרות מעידין
על ראיית המלוה או שמיעת
הודאה אין השטר מוכיח
שראו שוה וכו' אפי'
מוכח על פה דא"ש ראייה
המלוה לא חשבינן מעידין
שאין חשבו כ"ל ומיהו כאלה
נמקן: (א) ב"ד א"ש א"ש
בילבד הוה השטר וכו' אפי'
כ"ה ראו ארתה וצירושלמי
גרסין עד מה אחד בכתב מר
ועד אחד בכתב כלום הווא לכן
לכריכא כ"ל ומיהו ועד צעל
פה נמקן:

מוסף רש"י

ותנא קמא לית ליה מנהג
מדינה, ומאן פליג עליה
צהא, ומשני דהאי פלוגתא
אמרינן הווא, ומיהו צצחא
דנשיי ב"י (קדושין מ"ה).
עבדו על פשוט, וכו' שני
קלה, וואל עבד ליה
מקושר, שלימות כדתי מראה
ומר סבר, רשבי"ג מראה
מקום הווא לו, ולד
די לן צפשוט, וכו' עבד
מקושר אפילו ומנהג מדינה
אף במקושר סבר, ומיהו
קמאי פלני עילא ומיהו
קפידא הווא ודוקא אמר ליה
לשמות פשוט, (א) דהאשה
שאמרה כ"י מראה מקום
הווא לו, שם תמצאנן, ולת"ק
הווא קפידא אפשי שמקבלת
אלא שם ואין על שניהם
במקום אחר (א).

מוסף תוספות

א. דכי עבדיה בעל שלוח
לכתוב על מנהג המדינה
הווא שרייה, כ"י קדושין
מ"ה, [ד] ור"י מ"ה חריהו
מסירה ומנהג קא ריש ביה.
כ"י מספרין ל. ג. [א] ביה
אומר בפני הללויה מנהג זה
אומר בפני הללויה מנהג, זה
לא ראה של זה, ונמצא שזה
כאן עדות שלם במנהג חתא.
ב. [דאי לאו הכין] דילמא מנהג דאדרי ליה קמי האי, רש"י פסוקין ל. ה. ולאב"י
איכא למימר דאשמועינן דעד אחד מעיד שמסר בפניו אינו מועיל וכ"ש שני עדים בשני כתבים דאינו מועיל דעל כל כתב
ליכא אלא חד סהרא, שטיה מקובלת כה"ש. א. תרע דר"י אלעזר (ד"ס) בגיטין דעירי מסירה (כתיב) שטר הבא לפנינו
ועדים חתומים עליו גובין בו א"ע"פ שאין אנו יודעים שנמסר בפניהם, אלא שאנו תולין כיון ששניהם חתומין עליו גם נמסר
בפניהם, ועליו יונה, וקמ"ל בהשגח נתקפה סו'. א. וכל חד מיינהו נמסר באפי חד סהרא, יעני יונה, דרדאי עד אחד בשטר אינו כלום לחייב שבועה ולא לשום ממון ולא להטות, דמפי כתבם הווא, אבל שטר שחותרמן עליו שני עדים במצות
המבורר הלוח גליה ליה דרש, דכתיב ואקח את ספק המקנה, יעני יונה, א. דאטו עד אחד בכתב ועד אחד על פה מי לא אפשר דחריהו חוץ בחד דימא, כ"מ. א. וטפי צירוף למימר אליבא דת"ק דר' נתן לא תיבילי לך נתן לא תיבילי לך שיעירו
שניהם באחד, והאי כיון דחתם הו"ל מימי שהדין באותה שעה והאי דעל פה השתא הווא דמסדה, מימיה הו"ל, מיום שתחתמו וכן לו השעבוד ואפי' לא הלה המענת עד חשירי, כ"י צ"מ ג. א. דמראייתא שטר מבזר הווא הילכך לא קרינן בזה
העד שנתקיים כתב ידו דליוה מפי כתבו, רשבי"ג, ועין רמב"ן, וגמ' דרין פליגא על הירושלמי בסבדא זו, כיון דקאמר עד אחד בכתב סתם, משמע שאין חתום בו אלא עד אחד, דאילו איירי שחותרמן בו שנים ולא מצאו לקיים אלא עד אחד איכ' הו"ל
לפרושי כמו שביאר אותו בירושלמי, ונודל לישנא דמתניתין דקתני פשוט שכתבו בו עד אחד משמע שאין כתוב בו עד אחד, ומוקי לה אב"י בעד אחד בכתב ועד אחד בעל פה, יעני וכו'.